

FRIMODIGHETENS FANEBÆRER

Arnulf Kolstad, en av dem som var med å starte tidsskriftet *Vardøger* i 1969, døde 21. mai 2020 i Trondheim. Han var da 78 år og var aktivt med i redaksjonsarbeidet helt fram til sin død. Som flere av *Vardøgers* tidlige redaksjonsmedlemmer tok han først utdannelse som sivilingeniør ved daværende Norges Tekniske Høgskole, for deretter å bevege seg mot samfunnsvitenskap (arbeidslivsforskning) og psykologi. Han flyttet fra Trondheim og arbeidet i lengre perioder ved Universitetet i Bergen og ved Ålborg Universitetscenter. I 1986 ble han professor i sosialpsykologi ved NTNU i Trondheim og arbeidet der fram til pensjonering i 2012. De samfunnsmessige årsakene til psykiske lidelser sto sentralt i Arnulfs faglige innsats, men han arbeidet på et bredt saksområde hvor han gjorde seg gjeldende både faglig og, eksempelvis som kritiker av fenomenet toppidrett, i en mer polemisk sammenheng.

Arnulf leste og skrev veldig fort og veldig mye, og han satte spor etter seg i mange nummer av *Vardøger*. Fire numre redigerte han alene og det var særlig i disse numrene han gjorde seg gjeldende med en rekke bidrag. *Vardøger* 3/1970 hadde tittelen *Arbeiderne og makten*, *Vardøger* 7/1975 *Psykologi* (nytt opplag kom i 1976), *Vardøger* 25/2000 *Kriminalitet* og *Vardøger* 30/2007 *I psykiatriens vold*. Han satte sitt preg på *Vardøger* som redaktør, forfatter og oversetter – og i tillegg som deltaker i *Vardøger*-kollektivets løpende debatter. Kampen mot militarisme og NATO var et politisk tema som opptok Arnulf gjennom alle år. Hans første bidrag i *Vardøger* nr 1 i 1969 hadde tittelen «*Militærforskning ved universitetene*». For ham var tidsskriftet både et teoretisk og et praktisk prosjekt. Han deltok entusiastisk i vårt dugnadsarbeid. I januar i 2020 stilte han opp ved pakkingen av *Vardøger* 38 trass i at han var sterkt plaget av alvorlig sykdom og døde få måneder seinere.

Arnulf søkte stadig nye ideer og nye perspektiv. Etter at han pensjonerte seg, tok han mastergrad i litteraturvitenskap med et tema fra kinesisk litteratur. Han oppholdt seg i lange perioder i Kina, der han hadde professorat ved Hangzhou Normal University og var rådgiver for helsedepartementet. Få år før sin død ga han seg i kast med å studere Chomskys lingvistikk. Han beundret Chomskys teori og delte hans politiske grunnsyn. Likedan som Chomsky hadde han stor sympati med anarkismen og dens syn på politisk praksis. Å sette en politisk etikett på Arnulf er likevel ikke helt lett. Det nærmeste vi kommer er vel å si at han var anti-autoritær i all sin ferd, med en utpreget evne til å møte alle slags mennesker på like fot, forutsatt at de var åpne for å diskutere vesentlige ting. Han trivdes i situasjoner med likeverdige og åpen meningsbrytning. Autoriteter og mennesker med makt hadde han

derimot en egen evne til å utfordre med kritikk. Arnulf bar med stolthet – og sterkere enn de aller fleste – arven fra 1960-åras ungdoms- og studentopprør med seg gjennom livet.

I studietida ble Arnulf en sentral person på venstresida i Trondheims studentmiljø. Han var redaktør av studentavisa *Under Dusken* i to perioder, og fra Studentersamfundets talestol var han ikke minst en uredd og sarkastisk kritiker av imperialisme og kapitalisme. Midt på 1960-tallet ledet han, sammen med kona Rakel Nordseth, Fredskontoret i Trondheim. Han var i 1967 en av initiativtakerne til Aksjonen for politisk militærnektning (nektning på grunnlag av Norges NATO-medlemskap og krigen i Vietnam) og redigerte i den forbindelse boka *Nei, vi elsker* (Pax forlag, 1967). Han var videre bystyremedlem for SF. Som medlem av SUF reagerte han på den tiltakende stalinismen og de autoritære tendensene i det som den gang ble kalt ml-bevegelsen, og ble da ekskludert fra SUF, angivelig som følge av «anarkistiske avvik». I forhold til venstresidas partilandskap var Arnulf i mange år ganske hjemløs. Men ironisk nok aksepterte han i 2015 å stå nederst på Rødts liste ved kommunevalget det året. Sirkelen var på sett og vis sluttet, uten at vi derved vil si at han noensinne identifiserte seg fullt og helt med et politisk parti. Over femti år etter at han organiserte aksjonen for politisk militærnektning, var han i 2019 fortsatt med og organiserte demonstrasjonene mot NATO-øvelsen Trident Juncture, den norske basepolitikken og stasjoneringen av amerikanske soldater på Værnes. Her lå hans politiske grunnsyn fast.

Gjennom sitt liv var Arnulf en konsekvent kritiker av elitisme og makt-ogregrep i alle avskygninger. Han viste ingen respekt for autoriteter og byråkratisk maktspråk, og han kvitte seg aldri for å tale makten midt imot. Med sin opptreden fikk han uvenner, men enda flere venner. Han var søkende og nysgjerrig. Vi vil karakterisere Arnulf som en frimodighetens talsmann.

Ved hans død kunne enda mye mer vært sagt. I tilbakeblikk konstaterer vi et menneskeliv i kontinuerlig aktivitet på mange livsområder. Engasjementet og produktiviteten har vært imponerende, både politisk og innen forskning. Han hadde mye av en eventyrer og livskunstner i seg, og foretok langstrakte seilferder og vandringer som brakte han vidt omkring på kloden. Han var ektemann, kjæreste og far – relasjoner som ikke ofte ble tematisert oss imellom, men som uten tvil betydde mye for ham. For oss i Vardøgerkollektivet var han i alle sammenhenger omgjengelig og liketil. Vi er taknemlige for å ha kjent han og arbeidet sammen med han. Vi savner Arnulf som den gode og alltid inspirerende venn han var.

Redaksjonen i Vardøger

BIDRAGSYTERNE

Arne Overrein: Tidligere dosent i filosofi ved Universitetet i Tromsø og medlem av Vardøgers redaksjon. Har blant annet publisert *Kampen om folkeretten. Krig, makt og rett i verdenssamfunnet*, Abstrakt forlag 2005. Epost: arne.overrein@uit.no

Olav Fagerlid: Tidligere førsteamanuensis ved Institutt for industriell økonomi og teknologiledelse, NTNU. Medlem av Vardøgers redaksjon siden starten av tidsskriftet. Epost: olav.fagerlid@ntnu.no

Rune Skarstein: Tidligere førsteamanuensis i samfunnsøkonomi ved NTNU. Medlem av Vardøgers redaksjon siden starten av tidsskriftet. Siste bokutgivelse: *Økonomi på en annen måte*. Abstrakt forlag, 2. opplag 2009. Epost: rune.skarstein@ntnu.no

Kristen Nordhaug: Professor i utviklingsstudier ved OsloMet og medlem av Vardøgers redaksjon. Publikasjoner: <https://www.oslomet.no/en/about/employee/krino/>. Epost: krino@oslomet.no

Lars Mjøset: Professor i sosiologi ved Universitetet i Oslo og medlem av Vardøgers redaksjon. Oversikt over publikasjoner: <https://www.larsmjaset.com/research>. Epost: lars.mjaset@sosgeo.uio.no